

Nauja bestselerių „Kaip Kalėdų Berniukas tėčio ieškojo“ ir
„Mergaitė, kuri išgelbėjo Kalėdas“ autoriaus knyga

Tėtušis KALĖDA ir aš

NAUJOJI
KALĖDŲ
klasika

MATT HAI G

NUO

8

IKI

12

METŲ

Iliustravo **CHRIS MOULD**

TYTO ALBA

Tėtušis KALĖDA ir aš

MATT HAIG

Iliustravo **CHRIS MOULD**

Iš anglų kalbos vertė
Augustė Burbaitė

VILNIUS 2020

Matt HAIG
FATHER CHRISTMAS AND ME
Canongate Books, Edinburgh, 2017

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

Šį leidinį draudžiama atgaminti bet kokia forma ar būdu, viešai skelbti, taip pat padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais (internete), išleisti ir versti, platinti jo originalą ar kopijas: parduoti, nuomoti, teikti panaudai ar kitaip perduoti nuosavybėn.

Draudžiama ši kūrinių, esančių bibliotekose, mokymo įstaigose, muziejuose arba archyvuose, mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti visiems prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

Ilustracijų autorius *Chris Mould*

Copyright © Matt Haig, 2017

Illustrations © Chris Mould, 2017

Published by arrangement with Canongate Books Ltd,
14 High Street, Edinburgh EH1 1TE

© Augustė Burbaitė, vertimas į lietuvių kalbą, 2020

© „Tyto alba“, 2020

ISBN 978-609-466-517-2

Kita vieta

Turbūt manai, kad jau viską žinai apie Tėtušį Kalėdą. Esu tikra, kad *ši bei tą* tikrai žinai. Greičiausiai jau girdėjai apie žaislų dirbtuves ir elnius. Žinai, kas nutinka per kiekvienas Kūčias. Net neabejoju.

Bet spėju, kad dar nieko nežinai apie mane.

Pirmiausia papasakosiu apie save tai, kuo nesunku patikėti.

Aš esu Amelija Višart ir turiu katiną, vardu Kapitonas Suodžius. Gimiau Londone ir ten gyvenau iki vienuolikos metų. O tada persikrausčiau į *kitą vietą*.

Kai imsiu pasakoti apie tą *kitą vietą*, manimi patikėti bus kiek sunkiau.

Jei pasakyčiau, kad persikėliau į Suomiją, tu nė kiek nenustebtum, nes Suomiją lengva rasti žemėlapyje. Ir iš dalies tai yra tiesa. Aš iš tikrųjų persikrausčiau į Suomiją – toli toli *tolį* į šiaurę, toliau net už šiauriausią Suomijos dalį, dar

žinomą kaip Laplandija. Tą *kitą vietą*, kur aš gyvenau, paprastai vadino tolimąja šiaure, o ten įsikūrusį miestą – Elfhelmu. Tačiau Elfhelmo nėra jokiuose žemėlapiuose. Na, bent jau žmonių žemėlapiuose. O nėra todėl, kad *dauguma žmonių jo nemato*. Elfhelmas jiems *nematomas*. Supranti, Elfhelmas – magiška vieta, o norėdamas matyti magiškas vietas pirmiausia turi tikėti magija. Tačiau žmonės, kurie braižo žemėlapius, dažniausiai yra visai nelinkę tikėti magija.

Vis dėlto Elfhelmas daug kuo primena paprastą miestą. Mažą miestelį. O gal veikiau – didelį kaimą. Čia pilna miestams įprastų dalykų: parduotuvių, namų, gatvių ir medžių. Elfhelmas turi net savo banką ir rotušę.

Tačiau šio miesto gyventojai *labai* skiriasi nuo manęs. Jie *labai* skiriasi ir nuo tavęs.

Jie net nėra žmonės. Bent jau ne tokie, kokius mes įsivaizduojame.

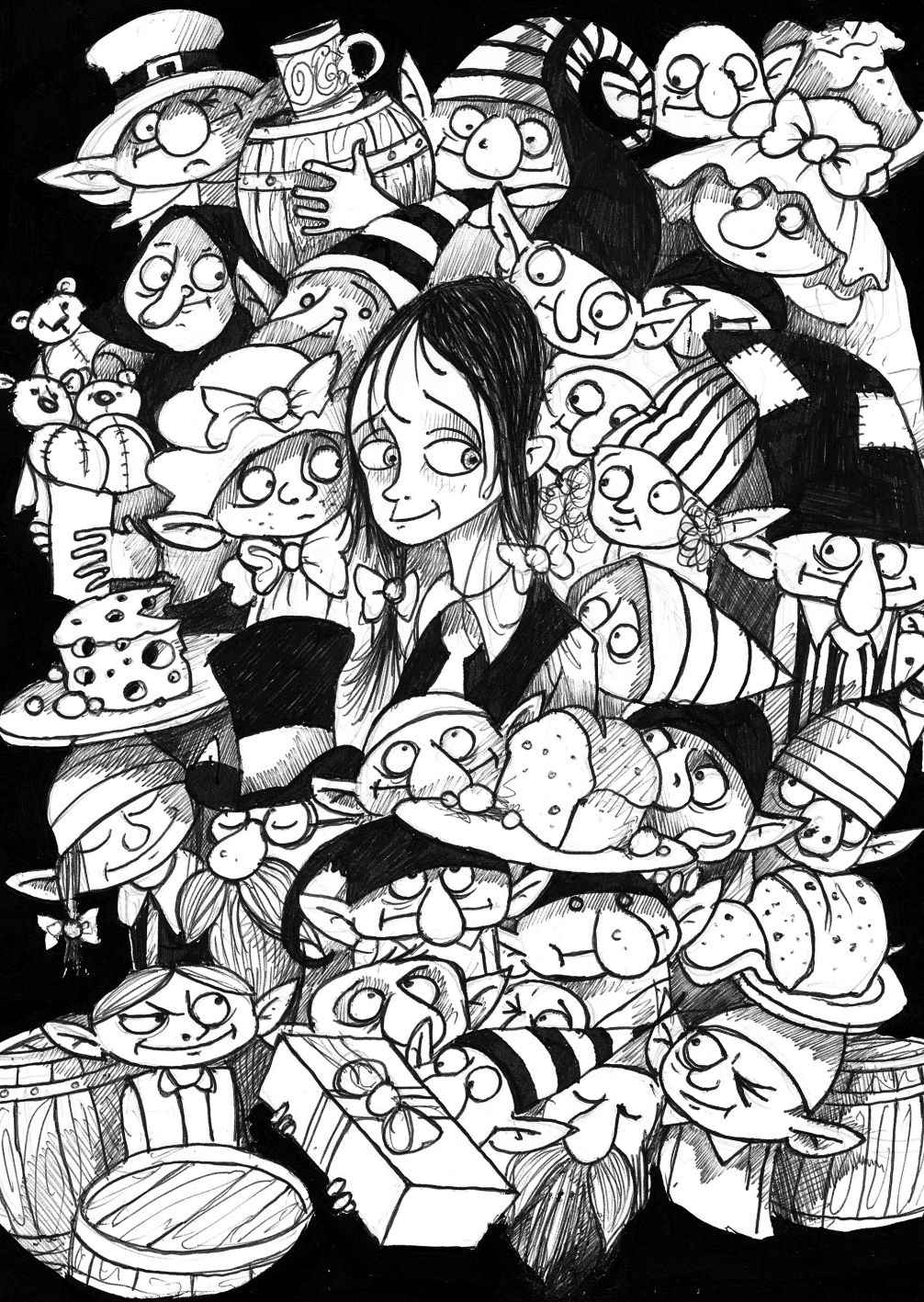
Jie ypatingi. Jie magiški.

Jie, na...

Jie – elfai. O svarbiausia, kad jei tave supa vien elfai, nebegali jų laikyti keistais, neiprastais padarais.

Ne.

Keistas, neiprastas padaras esi *tu*.

Elnių gatvė 7

ėtušis Kalėda gyveno Elnių gatvėje 7, visai prie pat Elnių Lauko, pačiame Elfhelmo pakraštyje.

Jo namas, kaip ir daugelis kitų namų Elfhelme, buvo suręstas iš itin kietų meduolių, o lauko durys, priešingai nei beveik visų kitų Elfhelmo namų, buvo tokios didelės, kad norint užėti vidun net nereikėdavo pasilenkti.

Namas buvo įrengtas labai linksmai. Nuo antro iki pirmo aukšto driekėsi čiuožynė. Paspaudus durų skambutį pasigirsdavo „Kalėdų varpelių“ melodija. Kur pažvelgsi – visur žaislai. Virtuvės lentynos linko nuo stiklainių, pilnų skanumynų: šokolado, meduolių, tekšių uogienės. Svetainėje kabėjo laikrodis su elniuku – visai kaip laikrodis su gegute, tik laikrodžiui mušant valandas pasirodydavo ne gegutė, o elniukas. Ak, ir dar vienas dalykas – tas laikrodis rodydavo ne įprastą žmonių laiką, matuojamą tokiomis nuobodybėmis kaip „šešta valanda“ arba „po devynių dvidešimt“, o elfų laiką, skaičiuojamą elfų valandomis, tokiomis kaip Tikrai Labai Anksti arba Jau Seniai Laikas Miegoti.

Tėtušis Kalėda gyveno vienas, tad skubiai užsakė Snauduliui, elfų lovų gamintojui, padaryti dvi lovas ir, kaip pats sakė, „minkščiausią katino guolį“ Kapitonui Suodžiui.

– Vis dėlto šiandien miegosiu apačioje, ant batuto, – pareiškė Tėtušis Kalėda mūsų atvykimo dieną. Jis atkakliai tvirtino, kad miegoti ant batuto labai patogiu.

Tėtušiui Kalėdai prireikė dviejų papildomų lovų, kad turėtų kur paguldyti Merę Etele Vinters ir mane.

Tėtušis Kalėda buvo įsimylėjęs Merę. Jo skruostai parausdavo kiekvieną kartą, kai tik į ją pažvelgdavo. Merė taip pat jį mylėjo.

Merė buvo pati geriausia ir maloniausia moteris, kokią man yra tekę sutikti. Jos skruostai buvo rausvi kaip obuoliukai, o šypsena sušildydavo visą kambarį. Pirmą kartą mudvi susitikome, kai gyvenau Londone. Ten nutiko blogiausia, kas tik galėjo nutikti. Mano mama smarkiai pasiligojo valydamą kaminus. Kad ir kaip stengiausi ją rūpintis, liga nugalėjo. Ir aš niekaip negalėjau už-

kirsti tam kelio. Mano tėvas žuvo, kai buvau visai mažytė, todėl po mamos mirties mane išsiuntė į pono Jeremijo Šliužo prieglaudą. Ten jaučiausi be galo nelaiminga, ir vienintelė Merė, kuri dirbo virtuvėje, visada labai gražiai su manimi elgėsi. Ji slapčia įdėdavo šaukštą medaus į vandeninę marmalą, kuri mus versdavo valgyti prieglaudoje. Niekada to nepamiršiu.

Merės gyvenimas nebuvo lengvas. Prieš įsidarbindama prieglaudoje, ji buvo benamė ir apsupta balandžių miegodavo ant suoliuko prie Tauerio tilto.

Šiaip ar taip, kai mes su Kapitonu Suodžiumi galiausiai pasprukome iš prieglaudos Tėtušio Kalėdos dėka, Merė pabėgo kartu su mumis. Ir, visai kaip aš, labai dėl to džiaugėsi.

Į Elfhelmą atvykome per Kalėdas, tą dieną, kai visi pasaulio vaikai išpakuoja savo dovanas. Mums paruošė gausiausias Kalėdų pietus, kuriuos tik kada nors man yra tekę matyti. Valgėme klausydamiesi linksmų elfų muzikos grupės „Gražiosios rogės“ dainų. Juokėmės, dainavome ir šokome patrakėlių šokį. Patrakėlių šokis – tai labai sudėtingas elfų šokis, kurį šokant reikia energingai trypti kojomis, kraipyti klubus ir retsykais magiškai pakibti ore.

– Manau, tau čia patiks, – pasakė Tėtušis Kalėda, kaiėjome čiuožinėti ant užšalusio ežero.

– Man irgi taip atrodo, – atsakiau.

Ir man patiko. Man tikrai čia patiko. Na, bent jau kurį laiką. Iki tol, kol sudaužiau savo laimę į šipulius.

Vilties irisas

ad ir kur Elfhelme eitum, turėjai pereiti didžiulę gatvę, vadina-
mą Pagrindiniu keliu. Galvodami
pavadinimus elfai nepasižymėjo
didele išmone. Pavyzdžiui, gatvę
su septyniais vingiais jie vadino Septynių Vingių
gatvę.

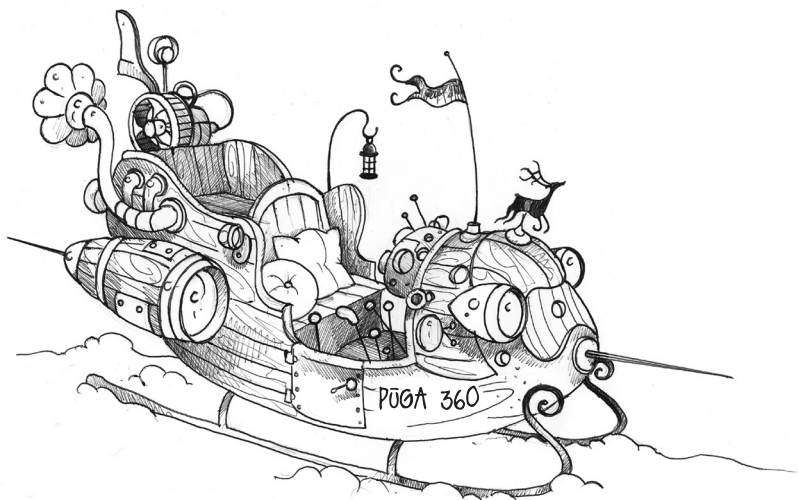
Šiaip ar taip, mums pėdinant Pagrindiniu keliu, visur knibždėte knibždėjo elfų. Pagrindiniame kelyje buvo įsikūrusios klumpių, tunikų ir diržų parduotuvės, taip pat kažkokia rogdirbystės mokykla. Ten buvo visokiausių rogių, bet nė vienos neprilygo toms, kuriomis atkeliavau į Elfhelmą. Toms, kurias Tėtušis Kalėda laikė pastatęs Elnių Lauke.

Tėtušis Kalėda pamojavo aukštam (palyginti su kitais elfais), plonyčiam elfui, kuris blizgino nedideles baltas roges. Rogės švytėjo ir atrodė be galo gražiai.

– Labas, Kipai! Ar čia tos naujosios rogės, apie kurias visi kalba?

Elfas nusišypsojo. Tiksliau, vos šyptelėjo. Tai buvo nevalinga šypsena.

– Taip, Tėtuši Kalėda. Tai „Pūga 360“.

– Atrodo puikiai. Traukiamos vieno elnio?

– Taip, vieno elnio.

Ir Tėtušis Kalėda leidosi į ilgas kalbas apie techninius dalykus: spidometrus, pakinktus, aukščio matuoklius ir kompasus. Galiausiai baigdamas pokalbį jis paklausė:

– Ką gi, tai mokslo metams prasidėjus leisi vaikams jomis paskraidyti?

Kipo veidas netikėtai apniuko.

– Ne, – atšovė. – Šitos rogės – ne vaikams. Pažiūrėk, kokios jos didelės. Jos skirtos didesniems elfams – tik suaugusiems.

Tuomet į pokalbį įsitraukė Merė.

– Na, šiemet mokykloje bus naujas vaikas, – tarė ji apglėbdama mane ranka. – Vaikas, didesnis už elfų vaikus. Vaikas, kuris, tiesą sakant, didesnis net už suaugusius elfus.

– Jos vardas Amelija, – pridūrė Tėtušis Kalėda, – ir, patikėk manim, ji apsigimusi rogių vadeliotoja.

Kipas pažvelgė į mane ir pabalo kaip sniegas.

– Šit kaip. Supratau. Hmm... Aaa... Gerai. Ką gi.

Taip mūsų pokalbis ir baigėsi. Kipas vėl įniko blizginti roges, o mes nužingsniavome tolyn gatve.

– Vargšas Kipas, – tyliai tarė Tėtušis Kalėda. – Jo vaikystė buvo labai baisi.

Visi kiti sutikti elfai buvo labai draugiški ir kalbūs. Motušė Bryr, diržų siuvėja, primatavo Tėtušiui Kalėdai naują diržą.

– Ak, Tėtuši Kalėda, tavo pilvas dar *paaugo*. Man teks pradurti dar vieną skylę.

Tada užsukome į cukrainę, kur mus pasitiko konditerė Saldutė. Ji davė mums paragauti

naujausių pačios pagamintų skanėstų. Pasivaišiname karališka tekšių karamele ir pikantiško skonio anyžiniais saldainiais, kurie (Tėtušio Kalėdos mėgstamiausio elnio garbei) buvo pavadinti „Žaibo kerštas“, o tuomet gavome paragauti Kūdikių kramtukų.

– Kodėl jie vadinami Kūdikių kramtukais? – paklausiau.

Saldutė pirštu parodė į savo dukrytę, mielo veidelio mažylę Suki smailiomis ausytėmis, kuri patenkinta suposi gultuke, čiulpdama kramtuką.

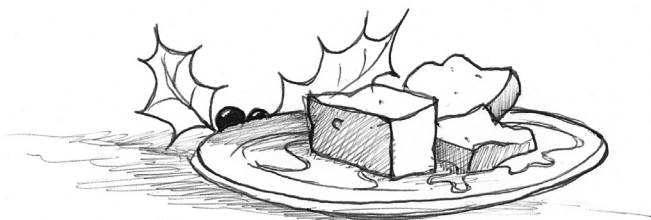
– Jis visada ją nuramina, – paaiškino Saldutė.

Tačiau pats nuostabiausias iš visų ragautų saldumynų buvo Vilties irisas.

– O, irisai! – aiktelejau suplodama delnais. – Labai mėgstu irisus. Kokio jie skonio?

Saldutė pažiūrėjo į mane taip, lyg būčiau paklaususi visiškos kvailystės.

– Tai *Vilties* irisas. Jis bus tokio skonio, kokio tu tikiesi.

Taigi, dėdamasi irisą į burną nuoširdžiai tikėjaisi, kad jo skonis bus kaip šokolado, ir iš tiesų pajutau šokolado skonį. Tuomet panorau, kad jo skonis būtų kaip obuolių pyrago, ir saldainis sušilo mano burnoje kaip tikras obuolių pyrago gabaliukas. O tada prisiminiau skrudintus kaštainius, kuriuos valgydavau per kiekvienas Kalėdas, kai mama dar nesirgo, ir jie kaipmat atsirado mano burnoje – minkštučiai, šilti ir trapūs lyg pats prisiminimas. Nors pastarasis skonis buvo gardus, jis priminė man, kad nebeturiu mamos. Man pasidarė liūdna, todėl nurijau irisą ir daugiau jų nebeprašiau. Užtat suvalgiau kelis Juoko saldainius, kurie sukuteno man liežuvį ir privertė nusijuokti.

Suskambo durų skambutis ir į cukrainę įėjo du elegantiškai apsirengę elfai. Jie abu vilkėjo raudonas tunikas. Vienas buvo plikas ir akiniuotas, o kitas – apvalus kaip gaublys.

– O, sveikas, Pi, – tarė Tėtušis Kalėda elfui su akiniais ir atsisuko į mane: – Pi bus tavo naujasis matematikos mokytojas.

– Labas, – pasisveikino Pi, žiaumodamas saldymedžio lazdele. – Tu žmogus! Esu girdėjęs apie žmonių matematiką – skamba kaip visiška nesąmonė.

Sutrikau.

– Maniau, kad matematika visur vienoda.

Pi prapliupo juoku:

– Toli gražu! Toli gražu!

Tada mane supažindino su antruoju elfu, Kolumbu.

– Aš irgi mokytojas. Mokau geografijos.

– Ar elfų geografija tokia pati kaip žmonių? – paklausė Merė.

Bet Tėtušis Kalėda atsakė už Kolumbą:

– Ne. Prisiminkime jau vien tai, kad žmonių geografijoje Elfhelmas net neegzistuoja.

Prisivalgę saldumynų, truputį nusipirkome jų parsinešti namo, atsisveikinome su Saldute, Pi ir Kolumbu ir išlindome atgal į gatvę. Pakeliui namo praėjome pro stendą, kur buvo parduodamas „Kasdienio sniego“ laikraštis.

– O varge, nėra jokios eilės... – tarė Tėtušis Kalėda. – Niekas nebenori pirkti „Kasdienio sniego“.

Apie „Kasdienį sniegą“ jau buvau šį tą girdėjusi. Tai buvo skaitomiausias elfų laikraštis. Jam daugybę metų vadovavo elfas, vardu Tėtušis Vodolas. Tėtušis Vodolas buvo labai blogas elfas. Jis niekada nemėgo Tėtušio Kalėdos ir net buvo uždaręs į kalėjimą, kai šis, būdamas dar visai mažas

berniukas, pirmą sykį atvyko į Elfhelmą. Matai, kadaise Tėtušis Vodolas buvo Elfų tarybos vadovas, valdė visą Elfhelmą ir pasistengė, kad elfai bijotų svetimšalių, tokių kaip žmonės. Kai Tėtušis Kalėdą išrinko naujuoju Elfų tarybos vadovu, Tėtušis Vodolas dar metų metus vadovavo „Kasdienio sniego“ laikraščiui. Iki pat praeitų Kalėdų, kai paaiškėjo, kad jis padėjo troliams užpulti Elfhelmą. Bet, užuot sėdęs į kalėjimą (elfų daugiau nebesodina į kalėjimą), Tėtušis Vodolas turėjo palikti „Kasdienio sniego“ redakciją ir persikraustyti į mažą namelį tyliausioje Elfhelmo gatvėje pavadinimu Labai Tyli gatvė. Gyventi Labai Tylioje gatvėje buvo didžiausia bausmė, nes elfai nepakentė tylos.

Tik bėda ta, kad kai laikraštį perėmė Nuša, buvusi elnių naujienų korespondentė, nutiko du dalykai. Pirma, laikraštis pasidarė daug patikimesnis. Antra, jo niekas nebepirko. Atrodė, kad elfams daug labiau patiko išgalvotos Tėtušio Vodolo istorijos ir melai.

Pasakoju tau visus šiuos dalykus, nes jie svarbūs tolesniems įvykiams. Bet tuomet, išėjusi iš cukrainės, turėjau visai kitokių rūpesčių.

– Niekada nelankiau mokyklos. Prieglaudoje mūsų nieko nemokė. Ten mes vien tik dirbom.

Be to, elfų mokykla, atrodo, labai keista. Kaip aš ten pritapsiu?

– Na jau, per daug save nuvertini, – guodė Tėtušis Kalėda. – Juk tau nuo pat pradžių puikiai sekėsi vadelioti roges, argi ne taip?

– Bet jeigu...

– Paklausk manęs, – pertraukė Tėtušis Kalėda, – tau nėra ko nerimauti. Čia *Elfhelmas* – vieta, kur viskas įmanoma. Kaip tas saldainis, kurį ką tik suvalgei, – čia pajusi tai, ką *tikėsiesi* pajusti.

– Nejaugi gyvenimas tikrai toks paprastas, Nikolai? – paklausė Merė, kaip visada kreipdamasi į Tėtušį Kalėdą tikruoju vardu.

– Jis gali toks būti, – atsakė Tėtušis Kalėda.

Jo optimizmas buvo užkrečiamas. Tą akimirką, mums leidžiantis Pagrindiniu keliu, viskas pradėjo alsuoti šviesa ir laime.

Kaip tik tada pastebėjau, kad Tėtušis Kalėda ir Merė eina susikibę už rankų, ir man tai pasirodė be galo miela. Turbūt mieliausias dalykas, kokį kada nors teko matyti. Ir tas jausmas mane taip užvaldė, kad net pačiai sau netikėtai leptelėjau:

– Kodėl jums nesusituokus.

Juodu apstulbę atsigręžė į mane toje apsnig-

toje, šurmuliuojančioje, laime trykštančioje gatvėje.

– Atsiprašau, – išlemenau, – nereikėjo to sakyti.

Juodu susižvalgė ir prapliupo juoku.

– Kokia gera mintis, Amelija! – tarė Merė.

– Pati geriausia mintis! – antrino jai Tėtušis Kalėda.

Taip Merė Etelė Vinters ir Tėtušis Kalėda nusprendė tapti vyru ir žmona.

Ar prisimeni Ameliją? Našlaite iš Londono, kuri išgelbėjo Kalėdas, nes vienintelė pasaulyje tikėjo Tėtušiu Kalėda. Tada viskas baigėsi gerai – Kalėdų magija grįžo į pasaulį, o kur dingo Amelija? Ameliją Tėtušis Kalėda pasiėmė į elfų šalį. Į Elfhelmą, kurio nerasi žmonių žemėlapiuose ir kur gyvena vien elfai. Atrodytų, kas gali būti puikiau – Amelija eina į elfų mokyklą ir mokosi to, ką turi mokėti tikras elfas. Tačiau... jai labai sunkiai sekasi elfų magija.

Be to, pasirodo, kad jos buvimu Elfhelme džiaugiasi toli gražu ne visi. Didžiausias Amelijos priešas – piktasis elfas Tėtušis Vodolas, kuris siekia išvyti mergaitę iš elfų miesto. Žmonėms ne vieta tarp elfų!

Ir čia į pagalbą jam ateina Velykų kiškis ir jo kariauna.

Drauge su piktuoju Vodolu kiškiai ketina sugriauti Kalėdas ir sunaikinti viską, kas su jomis susiję. Ar pavyks Amelijai ir šį kartą išgelbėti Kalėdų džiaugsmą, Tėtušį Kalėdą ir visą Elfhelmą?

Atsiversk knygą ir sužinok!

ISBN 978-609-466-517-2

9 786094 665172

TYTO ALBA

Pirkite internetu
www.tytoalba.lt

NUO

8

IKI

12

METŲ